

วิกฤตเศรษฐกิจโลก 2008-2009 : สาเหตุและผลกระทบ
World Economic Crisis 2008-2009 : Cause & Effect
ศรุตม์ เพชรสกุลวงศ์^{1*}

Sarut Petchsakunwong^{1*}

^{1*}อาจารย์ประจำ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

^{1*}A Lecturer, Faculty of Humanities and Social Science, Songkhla Rajabhat University, Mueang, Songkhla 90000

*ผู้รับผิดชอบประสานงาน : หมายเลขโทรศัพท์ 0-7433-6933 และ E-mail : sarut_patch@hotmail.com

บทนำ

รายงานข่าวเศรษฐกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศตั้งแต่ปลายปี 2008 จนถึงปี 2009 มักมีแต่ข่าวในเชิงลบโดยตลอด ทั้งจากตัวเลขผลประกอบการที่ตกต่ำของบริษัทข้ามชาติ การล้มละลายของสถาบันการเงินระดับโลก ดัชนีสำคัญในตลาดหุ้นทั่วโลกตกต่ำลงเป็นประวัติการณ์ ส่งผลต่อราคาทองคำและราคาน้ำมันผันผวนอย่างหนัก บริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่ปิดกิจการเป็นจำนวนมาก พนักงานถูกเลิกจ้างนับล้านคน ฯลฯ รายงานข่าวในลักษณะนี้ทำให้หลายคนตั้งคำถามว่า วิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้มีสาเหตุจากอะไร? มีความรุนแรงเพียงใด? และส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกอย่างไร? ซึ่งบทความฉบับนี้ได้พยายามนำเสนอบางส่วนของคำตอบจากคำถามดังกล่าว ด้วยการใช้วิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยรายงานข่าวเศรษฐกิจของสำนักข่าวสำคัญทั้งในและต่างประเทศ เช่น สำนักข่าวไทย รอยเตอร์ บีบีซี อาศัยการประเมินตัวเลขทางเศรษฐกิจของสถาบันการเงินระดับโลกทั้งจากธนาคารโลก กองทุนการเงินระหว่างประเทศ อ้างอิงข้อมูลสถิติที่สำคัญจากหน่วยงานของรัฐบาลแต่ละประเทศ เช่น ธนาคารกลางสหรัฐฯ ดัชนีตลาดหุ้น ราคาซื้อขายน้ำมันและทองคำล่วงหน้า รวมถึงสอดแทรกบทวิเคราะห์ที่สำคัญจากนักเศรษฐศาสตร์ระดับโลก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่พอจะเป็นประโยชน์สำหรับคำถามจากวิกฤตเศรษฐกิจที่ทุกคนทั่วโลกกำลังเผชิญอยู่ในขณะนี้

วิกฤตเศรษฐกิจโลก 2008 มีความรุนแรงมากเพียงใด?

วิกฤตเศรษฐกิจโลกที่เกิดขึ้นปลายปี 2008 นั้นมีเค้าลางจากปัญหาในระบบสินเชื่อบริษัทของสหรัฐฯ ที่เริ่มก่อตัวตั้งแต่กลางปี 2007 จนลุกลามบานปลายเข้าสู่ระบบสถาบันการเงิน ส่งผลให้เกิดภาวะการล้มละลายของสถาบันการเงินยิ่งใหญ่อันดับโลกสัญชาติอเมริกันเมื่อวันที่ 17 กันยายน 2008 และนำไปสู่สภาวะตึงตัวทางการเงินของประเทศต่างๆ ทั่วโลก เนื่องจากจุดเริ่มต้นของวิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้เกิดขึ้นที่สหรัฐฯ จึงเรียกวิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้ในอีกชื่อหนึ่งว่า “Hamburger Crisis” หรือ “วิกฤตแฮมเบอร์เกอร์”

คำถามที่สำคัญคำถามหนึ่งที่มีต่อวิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้คือคำถามที่ว่า “วิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้มีความรุนแรงแค่ไหน? และจะยาวนานเพียงใด?” ในช่วงเริ่มต้นของวิกฤตเศรษฐกิจตั้งแต่ปลายปี 2008 ถึงต้นปี 2009 ยังไม่มีผู้ใดที่กล้ายืนยันถึงสถานการณ์ความรุนแรงและระยะเวลาของวิกฤตครั้งนี้ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ เนื่องจากในขณะนั้นทุกๆ ฝ่ายยังคงสับสนและตื่นกลัวถึงผลกระทบที่กำลัง

เผชิญอยู่ อย่างไรก็ตาม องค์การทางเศรษฐกิจระดับโลกอย่างธนาคารโลก (World Bank) ได้ประเมินสถานการณ์เศรษฐกิจโลกเมื่อต้นปี 2009 ว่า “เศรษฐกิจโลกในปี 2009 จะหดตัวเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ของประเทศต่างๆ ทั่วโลกจะติดลบอย่างน้อย (-) 5 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทั้งประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา ส่วนการค้าทั่วโลกก็จะลดลงมากที่สุดในรอบ 80 ปี” (สำนักข่าวไทย, 2552, URL) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ในขณะนั้นว่า “เศรษฐกิจโลกปี 2009 ถดถอยระหว่าง (-) 0.5-1.0 เปอร์เซ็นต์ แม้ว่าประเทศพัฒนาแล้วจะออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจขนาดใหญ่แล้วก็ตาม และเตือนว่าวิกฤตเศรษฐกิจจะยังคงย่ำแย่ต่อไป หากรัฐบาลของทุกประเทศยังไม่สามารถแก้ไขวิกฤตภาคธนาคารและสถาบันการเงินได้” (สำนักข่าวไทย, 2552, 20 มีนาคม) ส่วนนายเบน เบอร์นันเก้ (Ben Bernanke) ประธานธนาคารกลางสหรัฐฯ (Fed) ประเมินสถานการณ์เศรษฐกิจโลกเมื่อต้นปี 2009 ว่า “ขณะนี้โลกกำลังเผชิญวิกฤตทางการเงินครั้งร้ายแรงที่สุดตั้งแต่วิกฤตเศรษฐกิจและการเงินครั้งใหญ่ของโลกช่วงหลังปี 1930 เป็นต้นมา” (สำนักข่าวไทย, 2552, 11 มีนาคม)

ส่วนคำตอบที่ว่าวิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้จะยาวนานเพียงใด หลายฝ่ายตั้งความหวังไว้ว่า ปี 2009 จะเป็นปีที่วิกฤตเศรษฐกิจส่งผลร้ายแรงที่สุดและในปี 2010 สถานการณ์ทุกอย่างคงดีขึ้น แต่ศาสตราจารย์นูเรียล รูบินี (Nouriel Roubini) จากมหาวิทยาลัยนิวยอร์กกล่าวว่า “แม้หลายคนหวังให้เศรษฐกิจโลกออกมาเป็นรูปตัววี “V” คือตกลงถึงจุดต่ำสุดแล้วพลิกฟื้นกลับขึ้นมาโดยทันที แต่วิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้จะออกมาเป็นรูปตัวยู “U” คือถดถอยยาวนานแล้วจึงค่อยพลิกฟื้นขึ้นมาอีกครั้ง คาดว่าภาวะถดถอยอาจกินเวลา 3 ปี เป็นอย่างต่ำ โดยเริ่มจากปี 2008 เป็นต้นมา” (สำนักข่าวไทย, 2552, 7 มีนาคม) ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนายวอร์เรน บัฟเฟตต์ มหาเศรษฐีอเมริกันและเป็นหนึ่งในมหาเศรษฐีที่ร่ำรวยที่สุดในโลกเมื่อปี 2007 กล่าวว่า “เศรษฐกิจสหรัฐฯ น่าจะฟื้นตัวได้ภายใน 5 ปี แต่เขาก็หวังว่าจะฟื้นตัวเร็วกว่านั้น ขึ้นอยู่กับเศรษฐกิจสหรัฐฯจะไปถึงจุดดังกล่าวได้เร็วเพียงใด” (สำนักข่าวไทย, 2552, 10 มีนาคม)

จากความเห็นของทั้งสถาบันการเงิน นักวิชาการ และนักธุรกิจระดับโลกต่างออกมาบอกเป็นเสียงเดียวกันว่า วิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้มีความรุนแรงที่สุดในรอบ 80 ปี จะส่งผลกระทบต่อทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาทั่วโลก และทำให้เศรษฐกิจโลกเข้าสู่ภาวะถดถอยที่อย่างน้อยอาจจะยาวนาน 3-5 ปี

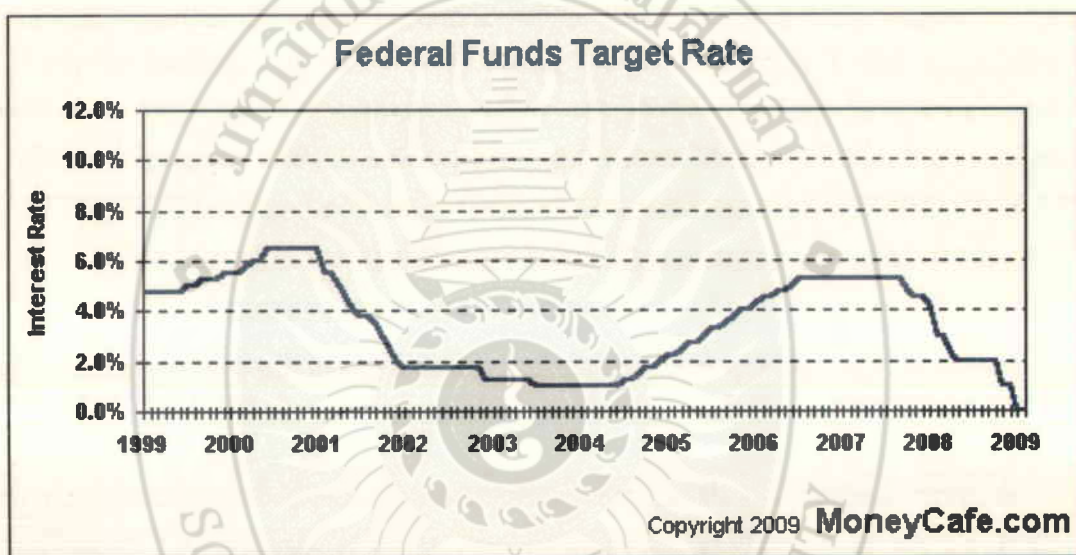
วิกฤตแฮมเบอร์เกอร์มีสาเหตุจากอะไร?

วิกฤตเศรษฐกิจครั้งร้ายแรงในรอบ 80 ปีที่ทั่วโลกกำลังเผชิญอยู่ในขณะนี้ มีสาเหตุมาจาก

1. นโยบายการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาสมัยประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช

เมื่อประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช เข้าบริหารประเทศ เขาต้องเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจสหรัฐฯ ที่ถดถอยตั้งแต่กลาง ค.ศ.2001 ประธานาธิบดีบุชจึงใช้นโยบายในการกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยการประกาศมาตรการปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้ต่ำลง โดยดอกเบี้ยเงินกู้อ้างอิงของธนาคารกลางสหรัฐฯ (Fed Fund Rate) ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ.2000 อยู่ที่ 6.54 เปอร์เซ็นต์ แต่ในระหว่าง ค.ศ.2001-2004 ธนาคารกลางสหรัฐฯหรือเฟด (Fed) ปรับลดดอกเบี้ยอ้างอิงลงจนเหลือเฉลี่ยเพียง 1.0 เปอร์เซ็นต์

(Federal Reserve, 2008, 5 October) โดยเน้นให้ประชาชนกู้เงินไปใช้จ่ายหรือลงทุนเพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในอีกทางหนึ่ง ประชาชนส่วนหนึ่งนำเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำไปซื้อรถยนต์ ใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยว รวมถึงการซื้อสังหาริมทรัพย์เพื่อการเก็งกำไร ทำให้ราคาอสังหาริมทรัพย์ในสหรัฐฯปรับตัวสูงขึ้น ยิ่งราคาปรับตัวสูงขึ้น ประชาชนก็ยิ่งหันไปเก็งกำไรในอสังหาริมทรัพย์ด้วยการกู้ยืมเงินจากธนาคารเพิ่มขึ้น จนเกิดภาวะฟองสบู่ในตลาดอสังหาริมทรัพย์ของสหรัฐฯ ใน ค.ศ.2006 และเมื่อรวมกับราคาน้ำมันในตลาดโลกที่เพิ่มสูงขึ้นเป็นประวัติการณ์ในปีเดียวกัน จึงเกิดภาวะเงินเฟ้อ ธนาคารกลางสหรัฐฯ ต้องการแก้ไขปัญหาเงินเฟ้อด้วยการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงมาอยู่ที่ 5.25 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การซื้อสังหาริมทรัพย์ที่ลดลงอย่างรวดเร็ว

รูปที่ 1 อัตราดอกเบี้ยอ้างอิงของธนาคารกลางสหรัฐฯ (Federal Funds Rate) ระหว่าง 1999-2009

ที่มา : <http://www.moneycafe.com/library/fedfundsrate.htm>

2. ผลจากหนี้เสียของสินเชื่อบริษัทอสังหาริมทรัพย์คุณภาพต่ำ

ซับไพรม์ (Subprime) คือ สินเชื่อประเภทหนึ่ง ซึ่งธนาคารหรือสถาบันการเงินปล่อยสินเชื่อหรือให้เงินกู้แก่ลูกค้าที่มีประวัติทางการเงินไม่ดี หรือปล่อยเงินกู้ให้แก่ลูกค้าที่มีทรัพย์สินค้ำประกันมูลค่า น้อยกว่าเงินกู้ หรือปล่อยกู้ให้แก่ลูกค้าที่มีแนวโน้มที่จะผิดนัดชำระหนี้ ซึ่งตามปกติลูกค้าประเภทนี้จะไม่ได้รับอนุมัติให้กู้ยืม เพราะมีแนวโน้มที่จะไม่จ่ายหรือผิดชำระหนี้ แต่มีหลายสถาบันการเงินเห็นว่าลูกค้า กลุ่มนี้จะสร้างผลกำไรจำนวนมากให้ได้ ด้วยการคิดดอกเบี้ยลูกค้ากลุ่มนี้ในอัตราที่สูงกว่าปกติ โดยยอม เสี่ยงกับโอกาสที่สถาบันการเงินจะถูกลูกค้าผิดชำระหนี้ อีกทั้งสถาบันการเงินยังจะได้เงินค่าปรับเพิ่มขึ้น หากลูกค้าชำระหนี้ก่อนกำหนด โดยสินเชื่อซับไพรม์นี้มีทั้งสินเชื่อซับไพรม์เพื่อที่อยู่อาศัย (Subprime Mortgages) สินเชื่อซับไพรม์เพื่อรถยนต์ (Subprime Car Loans) สินเชื่อซับไพรม์เพื่อบัตรเครดิต (Subprime Credit Cards) โดยในขณะที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจในครั้งนี้ คำว่า ซับไพรม์ จะหมายถึง หนี้เสียของสินเชื่อบริษัทอสังหาริมทรัพย์คุณภาพต่ำเป็นหลัก

จากมาตรการการกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยการลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในสมัยของประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช ดังกล่าวข้างต้น มีส่วนทำให้มาตรการการตรวจสอบสินทรัพย์น้อยลงและปล่อยกู้ได้ง่ายขึ้น ยิ่งส่งผลให้ปริมาณลูกหนี้สินเชื่อซับไพรม์ เพิ่มขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยมูลค่าสินเชื่อบริการิมทรัพย์ คุณภาพต่ำ หรือสินเชื่อซับไพรม์เพิ่มขึ้นจาก 52,000 ล้านดอลลาร์ ใน ค.ศ.2000 เป็น 449,000 ล้านดอลลาร์ ใน ค.ศ.2006 เมื่อคิดเป็นตัวเลขครัวเรือน ชาวอเมริกันทั่วประเทศมีบ้านรวมกันประมาณ 109 ล้านหลัง ในจำนวนนี้มีถึง 8.7 ล้านหลัง หรือ 8 เปอร์เซ็นต์ ของผู้มีบ้านทั้งหมดในสหรัฐฯ เป็น ลูกหนี้สินเชื่อซับไพรม์ (สุกรี แมนชัยนิมิต, 2551, น.79-82)

เมื่อเศรษฐกิจของสหรัฐฯ เผชิญกับภาวะเงินเฟ้อในกลาง ค.ศ.2006 รัฐบาลจึงแก้ปัญหาเงินเฟ้อ ด้วยการขึ้นอัตราดอกเบี้ย ด้านหนึ่งช่วยลดภาวะเงินเฟ้อไม่ให้รุนแรง แต่อีกด้านหนึ่งกลับทำให้ประชาชน ที่กู้เงินมาซื้อบ้านต้องจ่ายเงินกู้เพิ่มขึ้น ส่วนผู้ที่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันถูกปรับลดมูลค่าหลักทรัพย์ หรือถูกยกเลิกสินเชื่อ ทำให้ลูกหนี้ต้องขายหลักทรัพย์เพื่อจ่ายหนี้ ยิ่งเป็นการกดดันให้ราคาหลักทรัพย์ ตกลง และกลายเป็นจุดเริ่มต้นของวิกฤตวิกฤตซับไพรม์ (Peter Coy, 2552, p.17) ส่งผลให้ยอดหนี้สูญหรือหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ในระบบธนาคารเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะธนาคารที่ปล่อยกู้ให้แก่ อสังหาริมทรัพย์ที่ชื่อแฟนนี เม (Fanny May) และเฟรดดี แมค (Freddy Max) ซึ่งคล้ายกับธนาคาร อาคารสงเคราะห์ของไทยต้องเผชิญกับหนี้เสียที่เกิดจากสินเชื่อซับไพรม์เพิ่มมากขึ้น จนในที่สุดรัฐบาล สหรัฐฯ ต้องนำเงินงบประมาณเข้าซื้อกิจการของแฟนนี เม และเฟรดดี แมค ที่ล้มละลาย เมื่อวันที่ 7 กันยายน ค.ศ.2008 แต่ถึงแม้รัฐบาลจะนำเงินเข้าแก้ปัญหาหนี้เสียจากสินเชื่อซับไพรม์ด้วยการซื้อกิจการ ของธนาคารทั้งสองแห่ง แต่หนี้่อสังหาริมทรัพย์ที่ยังคงเป็นปัญหาทั้งหมดของสหรัฐฯ ที่อยู่กับสถาบันการเงินภายใต้การควบคุมของธนาคารกลางสหรัฐฯ (Fed) ในปัจจุบันมีมูลค่าสูงถึง 7.2 ล้านล้านดอลลาร์ ซึ่งยังไม่รวมหนี้่อสังหาริมทรัพย์ที่แปลงเป็นหลักทรัพย์แล้วอีกกว่า 7 ล้านล้านดอลลาร์ (กรณิ จาติกวณิช, 2551, 25 กันยายน) จากตัวเลขดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ามูลค่าหนี้เสียที่เกิดจากสินเชื่อซับไพรม์โดยรวม มีมูลค่าสูงถึง 14.2 ล้านล้านดอลลาร์

3. การเก็งกำไรของบริษัทเงินทุนยักษ์ใหญ่ในสหรัฐอเมริกา

ระบบโครงสร้างของสถาบันการเงินหลักของสหรัฐอเมริกาประกอบไปด้วย 3 ภาคส่วน คือ (1) สถาบันการเงินหรือธนาคาร เช่น แบงก์ออฟอเมริกา (Bank of America) ซิตี้แบงก์ (Citibank) จีอีแคปิตอล (GE Capital International Holding) (2) บริษัทประกันชีวิต เช่น บริษัทอเมริกัน อินเทอร์เน็ตแนชั่นแนล กรุ๊ป หรือ เอไอจี (American International Group : AIG) นิวยอร์กไลฟ์ (New York Life) และ (3) บริษัททวณิชธนกิจ เป็นสถาบันการเงินที่มีหน้าที่เป็นตัวกลางในการระดมทุนให้กับทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน สามารถระดมทุนและกู้ยืมเงินมาลงทุนได้สูงถึง 20-30 เท่าของหลักทรัพย์ค้ำประกัน ทั้งที่ธนาคารกลางของสหรัฐฯ กำหนดไว้ไม่เกิน 12 เท่าของหลักทรัพย์ค้ำประกัน เนื่องจากเป็นบริษัท เอกชนที่มีอิสระและไม่ถูกควบคุมโดยธนาคารกลาง จึงทำให้มีโอกาสลงทุนผิดพลาดสูง บริษัทเหล่านี้ ได้แก่ บริษัทเลแมน บราเธอร์ส (Lehman Brothers) บริษัทเมอร์ริล ลินช์ (Merrill Lynch) บริษัท โกลด์แมน แซคส์ (The Goldman Sachs Group, Inc.) และมอร์แกน สแตนลีย์ (Morgan Stanley)

จุดมุ่งหมายของสถาบันการเงินและบริษัทเงินทุนขนาดใหญ่เหล่านี้คือผลกำไรจำนวนมหาศาล ผลกำไรของบริษัททางการเงินมักมาจาก 2 ทาง คือ ดอกผลจากการเก็งกำไรที่ได้มาจากการลงทุนใน

ตลาดทุนอื่นๆ และดอกเบี้ยเงินกู้จากการปล่อยกู้ในสินทรัพย์ต่างๆ ซึ่งกลยุทธ์สำคัญในกระบวนการแสวงหาผลกำไร คือ การแปลงสินทรัพย์เป็นทุน (Securitization) หรือคือการปล่อยกู้ โดยให้ผู้กู้นำสินทรัพย์ประเภทต่างๆ เช่น บ้าน ที่ดิน รถยนต์ หรือตำแหน่งหน้าที่การงานมาเป็นเครื่องค้ำประกันสินเชื่อ ต่อมาสถาบันการเงินและบริษัทเงินทุนต่างๆ ได้นำสินเชื่อที่ปล่อยกู้มารวมกันและรวมกับพันธบัตรประเภทต่างๆ แล้วเปลี่ยนสินเชื่อเป็นสินค้าทางการเงินใหม่ ในรูปของตราสารทางการเงินที่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน หรือซีดีโอ (Collateralized Debt Obligations : CDO) โดยตราสารทางการเงินซีดีโอนี้ ถูกแบ่งออกเป็นกองทุนๆ แต่ละกองทุนจะมีความเสี่ยงที่แตกต่างกันไป บางกองทุนมีความเสี่ยงมากแต่ก็จะได้ผลตอบแทนมากเช่นกัน หรือบางกองทุนอาจมีความเสี่ยงน้อย ก็จะได้รับผลตอบแทนน้อยตามไปด้วย

เนื่องจากตราสารซีดีโอเป็นสินค้าที่โดยพื้นฐานแล้วมีความเสี่ยง บริษัทเงินทุนรวมถึงผู้ซื้อตราสารซีดีโอจึงมักหาทางลดหรือกระจายความเสี่ยง ด้วยการขายความเสี่ยงดังกล่าวของตนเองให้แก่บริษัทประกันต่างๆ ในรูปของตราสารอนุพันธ์ซีดีเอส (Credit Default Swaps : CDS) ซึ่งก็คล้ายกับความเสียหายในชีวิตหรือทรัพย์สินอื่นๆ ผลตอบแทนที่ได้เป็นเงินปันผล หากตราสารอนุพันธ์ซีดีเอสใดมีความเสี่ยงมาก บริษัทประกันที่รับความเสี่ยงก็จะได้รับผลตอบแทนมากเช่นกัน จะเห็นได้ว่าแม้แต่ความเสี่ยงจากการลงทุน สถาบันการเงินและบริษัทเงินทุนยังสามารถนำมาเป็นสินค้าที่เก็งกำไรได้

สำหรับบริษัทประกันความเสี่ยงเอง เนื่องจากทราบดีว่าตนเองกำลังรับซื้อความเสี่ยง จึงกระจายหรือแปลงความเสี่ยงดังกล่าวออกเป็นสินค้าในรูปแบบตราสารอนุพันธ์ที่มีความเสี่ยงเช่นกัน และนำความเสี่ยงออกขายให้แก่บริษัทที่สนใจร่วมลงทุนในความเสี่ยงดังกล่าว โดยจะมีบริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือ เช่น Standard and Poor's (S&P) คอยจัดอันดับตราสารอนุพันธ์ต่างๆ ว่าอยู่ในระดับใด ระหว่าง AAA, A, BBB หรือ C เป็นต้น หากตราสารอนุพันธ์ใดมีความเสี่ยงมาก ลูกค้านักซื้อก็จะมีโอกาสได้รับผลตอบแทนมากตามไปด้วย จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ความเสี่ยงในรูปของตราสารอนุพันธ์ซีดีเอสถูกกระจายไปในระบบเศรษฐกิจ ทั้งในสถาบันการเงิน บริษัทประกัน วาณิชธนกิจ และบริษัททั่วไปที่สนใจร่วมลงทุนในความเสี่ยง

ในช่วง ค.ศ.2002-2006 เศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาฟื้นตัวหลังจากรัฐบาลใช้นโยบายลดอัตราดอกเบี้ยเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ สถาบันการเงินและบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐฯ ต่างออกตราสารอนุพันธ์ซีดีเอสเป็นจำนวนมาก ส่วนบริษัทต่างๆ ก็นิยมซื้อตราสารอนุพันธ์ซีดีเอสเข้ามาในหน่วยลงทุนหรือกองทุน (Portfolio) ของตนเอง เพราะนอกจากสถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือจะให้คะแนนกองทุนต่างๆ ที่มีตราสารอนุพันธ์ซีดีเอสในระดับดีแล้ว ยังสามารถเก็งกำไรจากตราสารอนุพันธ์เหล่านี้ได้ในอีกทางหนึ่ง จึงทำให้ตราสารอนุพันธ์ซีดีเอสได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก โดยตราสารอนุพันธ์ซีดีเอสยังนิยมซื้อขายกันไปมาข้ามบริษัท จากสถาบันการเงินไปยังบริษัทประกันชีวิตและเข้าสู่ วาณิชธนกิจ นอกจากนี้ยังมีสถาบันการเงินนอกสหรัฐฯ ทั้งจากยุโรป เอเชีย และออสเตรเลียเข้ามาซื้อขายตราสารอนุพันธ์ซีดีเอสดังกล่าวผ่านสถาบันการเงินของสหรัฐฯ อีกด้วย

จากความนิยมดังกล่าวทำให้มูลค่าตลาดตราสารอนุพันธ์ซีดีเอสเมื่อสิ้น ค.ศ.2007 มีมูลค่าสูงถึง 62 ล้านล้านดอลลาร์ ซึ่งมีมูลค่ามากกว่ามูลค่าของตลาดพันธบัตรรัฐบาลสหรัฐฯ ถึง 12 เท่า โดยหนึ่งในบริษัทวาณิชธนกิจที่ลงทุนในตราสารอนุพันธ์เหล่านี้ในอันดับต้นๆ ได้แก่ เลแมน บราเธอร์ส (Lehman Brothers) ซึ่งซื้อตราสารอนุพันธ์ซีดีเอสมูลค่ามากถึง 8 แสนล้านดอลลาร์ (สุกรี แมนชัยนิมิต, 2551,

น.79-82) นอกจากนี้บริษัทอเมริกัน อินเตอร์เนชั่นแนล กรุ๊ป หรือ เอไอจี (American International Group : AIG) เป็นอีกหนึ่งบริษัทที่ซื้อตราสารอนุพันธ์ซีดีเอสเป็นจำนวนมากเช่นกัน เมื่อเกิดปัญหาวิกฤตซับไพรม์ขึ้น ความเสี่ยงที่เคยสร้างกำไรมหาศาลกลับทำให้เป็นปัญหา เพราะบริษัททั้งสองแห่งนี้ซื้อตราสารอนุพันธ์เป็นจำนวนมาก (รับซื้อหนี้และความเสี่ยงมาก) และไม่สามารถนำเงินไปชำระหนี้ได้ จึงต้องล้มละลายในที่สุด และวิกฤตจากปัญหาซับไพรม์บานปลายออกไปเพราะไม่ได้มีแค่บริษัทวาณิชธนกิจ 2 แห่งนี้เท่านั้นที่ลงทุนในตราสารอนุพันธ์ซีดีเอส แต่ยังมีทั้งบริษัทแบร์สตีร์น (Bear Stearns) บริษัทเมอร์ริล ลินช์ (Merrill Lynch) วาณิชธนกิจอื่นๆ และสถาบันการเงินอีกเป็นจำนวนมากทั่วโลกต้องประสบปัญหานี้

เมื่อเกิดปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจขึ้นหลายฝ่ายจึงตั้งคำถามว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของรัฐบาลสหรัฐฯ ทำไม่ถึงถึงละเลยการตรวจสอบการซื้อขายตราสารอนุพันธ์ซีดีเอสที่มาจาก การแปลงสินทรัพย์เป็นทุนจนกลายเป็นปัญหาใหญ่ ซึ่งนายอลัน กรีนสแปน* อดีตประธานธนาคารกลางสหรัฐฯ (Fed) ซึ่งดำรงตำแหน่งนี้กว่า 18 ปี (ค.ศ.1987-2005) และเป็นผู้กำหนดนโยบายสำคัญ ทางเศรษฐกิจของสหรัฐฯ และของโลก เช่น นโยบายตลาดเสรี (Free Market) ได้ ออกมายอมรับว่า “การแปลงสินทรัพย์เป็นสินทรัพย์ โดยเฉพาะการรวมเอาสินเชื่อซับไพรม์และสินเชื่อจำนองอย่างอื่นเข้าด้วยกัน เพื่อใช้เป็นหลักประกันในการสร้างเครื่องมือทางการเงิน ถือเป็นชนวนสำคัญที่ก่อให้เกิดวิกฤตการณ์รุนแรงขึ้น และยอมรับว่าตนมีส่วนผิดในวิกฤตที่เกิดขึ้น” (ผู้จัดการออนไลน์, 2551, 25 ตุลาคม)

จะเห็นได้ว่า จากความเปราะบางของระบบเศรษฐกิจรูปแบบใหม่ของสหรัฐฯ ทำให้เมื่อเกิดปัญหาจากจุดเล็กๆ หรือเกิดหนี้เสียจากสถาบันการเงินหรือวาณิชธนกิจเพียงไม่กี่แห่ง ทำให้บริษัทอื่นๆ ที่รับซื้อความเสี่ยงในรูปของตราสารอนุพันธ์ซีดีเอสพลอยได้รับผลกระทบไปด้วย และจากตลาดตราสารอนุพันธ์ซีดีเอสที่มีขนาดใหญ่มาก โดยมีมูลค่าถึง 62 ล้านล้านดอลลาร์ ยิ่งทำให้ผลที่เกิดขึ้นกลายเป็นโดมิโนที่ล้มตามกันในกลุ่มสถาบันการเงินทั่วโลก โดยยังหาจุดสิ้นสุดไม่ได้จนถึงปัจจุบัน

4. ระบบเศรษฐกิจในปัจจุบันที่เศรษฐกิจของทุกประเทศทั่วโลกเชื่อมโยงถึงกัน

รูปแบบเศรษฐกิจในระบบทุนนิยมปัจจุบัน ส่งผลให้เกิดการเชื่อมโยงกันของเครือข่ายธุรกิจข้ามชาติมากมายทั้งในระบบการเงินการคลัง และระบบการค้า ซึ่งระบบการเงินการคลังของประเทศต่างๆ ทั่วโลกเชื่อมโยงและผูกติดกันทั้งในเรื่องค่าเงินของแต่ละสกุลเงิน ดุลการค้าของแต่ละประเทศ การเจริญเติบโตด้านสินเชื่อ การกู้ยืมระหว่างสถาบันการเงินระดับโลก สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อการเจริญเติบโตในระบบการเงินการคลังของแต่ละประเทศทั้งสิ้น เมื่อเกิดปัญหาในทางเศรษฐกิจ นำไปสู่การเกิดภาวะตึงตัวทางด้านสินเชื่อในสหรัฐฯ นักลงทุนสหรัฐฯ ถอนการลงทุนจากตลาดหลักทรัพย์ทั่วโลก เพื่อนำเงินกลับไปพยุงสถานะทางการเงินของบริษัทแม่ในสหรัฐฯ ทำให้ตลาดหุ้นทั่วโลกเข้าสู่ภาวะตกต่ำ ค่าเงินของแต่ละประเทศได้รับผลกระทบ ส่งผลต่อเนื่องไปยังสินเชื่อที่สถาบันการเงินทั่วโลกกู้ยืมมาในรูปสกุลเงินต่างประเทศ เมื่อประสบกับความผันผวนทางเศรษฐกิจ สกุลเงินของตนเองอ่อนค่าลง มูลค่าหนี้สินจึงเพิ่มขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หรือบางประเทศที่ทั้งภาคธุรกิจและภาครัฐไม่ได้กู้ยืมเงินในสกุลเงินต่างประเทศแต่ก็ต้องประสบปัญหาในวิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้เช่นกัน เพียงเพราะรัฐบาลของประเทศเหล่านั้นมีความเสี่ยงที่จะผิดชำระหนี้ (Carol Matlack & Mark Scott, 2551, p.25)

สำหรับระบบการค้าในปัจจุบันที่เน้นระบบการค้าเสรีจะสามารถเติบโตได้ ต้องเกิดจากการบริโภคสินค้าอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะประเทศที่มีตลาดเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดในโลกอย่างสหรัฐอเมริกา จะรักษาระบบเศรษฐกิจของตนเองเอาไว้ได้จำเป็นต้องสนับสนุนให้ประชาชนใช้จ่ายมากๆ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ชาวอเมริกันกำลังซื้อมหาศาลและเป็นผู้บริโภคอันดับหนึ่งมาโดยตลอด ทำให้ประเทศคู่ค้าของสหรัฐอเมริกาทั่วโลกต่างได้ประโยชน์ เพราะสามารถขายสินค้าของตนให้กับชาวอเมริกันได้มากขึ้น แต่เมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจขึ้นในสหรัฐฯ เกิดภาวะเศรษฐกิจชะงักงัน ชาวอเมริกันเริ่มไม่มั่นใจในสถานะทางการเงินของตนเอง บางส่วนตกงาน ทำให้ชาวอเมริกันหันมาประหยัดมากยิ่งขึ้น ลดการบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยหรือไม่จำเป็น ส่งผลกระทบต่อสินค้าทั่วโลกที่ส่งไปยังสหรัฐฯ ขายไม่ได้ ประเทศคู่ค้าที่เคยส่งสินค้าไปขายยังสหรัฐฯ ต้องเผชิญกับภาวะกำลังซื้อลดลง กำลังการผลิตลดลง ผลประกอบการขาดทุน ปลดคนงานหรือเลิกกิจการ คนตกงานเพิ่มขึ้น ธุรกิจการท่องเที่ยว การส่งออกได้รับผลกระทบอย่างหนัก ธนาคารและสถาบันการเงินทั่วโลกได้รับผลกระทบตาม เพราะโรงงานหรือธุรกิจที่กู้ยืมเงินไปขาดทุน ส่งผลโดยตรงต่อปริมาณหนี้เสียในระบบตลาดทุน เช่น ตลาดหุ้นผันผวนและติดลบอย่างหนัก เพราะผลประกอบการของแต่ละบริษัทติดลบ

วิกฤตเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกอย่างไร?

ตั้งแต่เริ่มต้นวิกฤตเศรษฐกิจในเดือนกันยายน 2008 จนถึงปี 2009 วิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้สร้างความเสียหายให้กับทุกประเทศทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นประเทศพัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนา โดยเฉพาะส่งผลกระทบต่อสถาบันการเงินระดับโลกให้ต้องล้มละลาย ธุรกิจอุตสาหกรรมล้วนได้รับผลกระทบถ้วนหน้า ดัชนีในตลาดหุ้นสำคัญทั่วโลกตกต่ำอย่างมาก กดดันให้ความต้องการน้ำมันทั่วโลกลดลง และส่งผลกระทบต่อราคาทองคำที่ขึ้นสูงสุดเป็นประวัติการณ์ กระทบถึงแรงงานนับร้อยล้านคนที่ต้องตกงาน ดังนี้

1. ภาวะเศรษฐกิจถดถอยทั่วโลก

เมื่อทั่วโลกเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้ ผลกระทบที่ตามมาในทันทีคือภาวะเศรษฐกิจถดถอยทั่วโลก โดยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ได้สรุปอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทั่วโลกในปี 2008 ซึ่งเป็นปีเริ่มต้นวิกฤตเศรษฐกิจที่ 3 เปอร์เซนต์ ต่ำกว่าในปีก่อนหน้าที่อยู่ 5.2 เปอร์เซนต์ ส่วนในปี 2009 ซึ่งเป็นปีที่วิกฤตส่งผลกระทบรุนแรงที่สุดทำให้อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทั่วโลกติดลบ (-) 0.5 เปอร์เซนต์ โดยเฉพาะสหรัฐฯ ซึ่งมีระบบเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดในโลก และเป็นจุดเริ่มต้นของวิกฤตครั้งนี้มีผลผลิตมวลรวมประชาชาติ (GDP) ในปี 2008 ที่ระดับเพียง 0.4 เปอร์เซนต์ ต่ำกว่าในปี 2007 ที่ 2.1 เปอร์เซนต์ และยิ่งตกต่ำถึงขีดสุดที่ระดับ (-) 2.4 ในปี 2009 (International Monetary Fund, 2010 15 July)

สำหรับเศรษฐกิจของภาคพื้นยุโรปต่างก็ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เช่นกัน กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) สรุปอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคพื้นยุโรปในปี 2008 ที่ 0.9 เปอร์เซนต์ ต่ำกว่าในปี 2007 ที่ 3.1 เปอร์เซนต์ และตกต่ำมากที่สุดถึง (-) 4.1 ในปี 2009 ซึ่งรุนแรงกว่าสหรัฐฯ เสียอีก ทั้งที่ก่อนหน้านี้ IMF เคยคาดการณ์ว่าจะถดถอยเพียง (-) 2.0 เปอร์เซนต์เท่านั้น โดยประเทศที่มีอัตราการเจริญเติบโตในปี 2009 ต่ำที่สุดในยุโรป คือ เยอรมนีและอิตาลีที่ (-) 5.0 เปอร์เซนต์ มีอังกฤษที่ใกล้เคียงที่ (-) 4.9 เปอร์เซนต์ โดยมีสเปน โปรตุเกสและฝรั่งเศสที่ (-)

3.6 (-) 2.7 เปอร์เซ็นต์ และ (-) 2.2 ตามลำดับ (International Monetary Fund, 2010 15 July) ทั้งที่ IMF เคยประเมินเมื่อปี 2009 ว่าอังกฤษและเยอรมนีจะถดถอยเพียง (-) 2.8 และ (-) 2.5 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ (International Monetary Fund, 2009, 28 January)

แม้ผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจจะคืบคลานมาถึงเอเชียช้ากว่าอเมริกาและยุโรป แต่เศรษฐกิจของเอเชียก็ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจในครั้งนี้อย่างรุนแรงไม่แพ้ส่วนอื่นๆ ของโลก เพราะเศรษฐกิจของประเทศในเอเชียส่วนใหญ่ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาเติบโตได้ด้วยการส่งออกเป็นหลัก โดยเฉพาะประเทศจีนพียงจากวิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้ส่งผลให้อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจีนปี 2008 ขยายตัวเพียง 9.6 เปอร์เซ็นต์ และในปี 2009 ที่ 8.7 เปอร์เซ็นต์ (International Monetary Fund, 2010, 15 July) ทั้งที่ 6 ปีที่ผ่านมาตัวเลขอัตราการเติบโตมากกว่า 10 เปอร์เซ็นต์ โดยตลอด ส่งผลกระทบต่อภาวะเงินเฟ้อเดือนกุมภาพันธ์ 2009 ติดลบ 1.6 เปอร์เซ็นต์ หรือเข้าสู่ภาวะเงินฝืดเป็นครั้งแรกในรอบ 6 ปี (สำนักข่าวไทย, 2552, 18 มีนาคม) สำหรับเศรษฐกิจของญี่ปุ่นที่ถือว่ามีความใหญ่ที่สุดในเอเชียนั้นได้รับผลกระทบอย่างหนักเช่นกัน จนทำให้นายคาโอรุ โยซาโน รัฐมนตรีด้านนโยบายเศรษฐกิจและงบประมาณ กล่าวว่า “วิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้เป็นวิกฤตที่ร้ายแรงที่สุดเท่าที่ประเทศญี่ปุ่นเคยประสบมาในช่วงหลังสงครามโลก” โดย IMF รายงานอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจปี 2008 ของญี่ปุ่นอยู่ที่ระดับ (-)1.2 เปอร์เซ็นต์ และยิ่งถดถอยที่ระดับ (-) 5.2 เปอร์เซ็นต์ ในปี 2009 ส่งผลกระทบต่อ การขาดดุลบัญชีเดินสะพัดของญี่ปุ่นในเดือนมกราคม 2009 ถึง 1,750 ล้านดอลลาร์ นับเป็นการขาดดุลครั้งแรกในรอบ 13 ปีทั้งที่เมื่อต้นปี 2008 ญี่ปุ่นได้ดุลบัญชีเดินสะพัดมากถึง 1.96 ล้านล้านดอลลาร์ (ผู้จัดการออนไลน์, 2552, 9 มีนาคม) ส่วนเศรษฐกิจของเกาหลีใต้ซึ่งมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับที่ 4 ของเอเชียนั้น IMF รายงานว่าในปี 2009 จะมีอัตราการเติบโตเพียง 0.2 เปอร์เซ็นต์ ทั้งที่ในปีก่อนหน้ามีอัตราการเติบโตถึง 5.1 เปอร์เซ็นต์

ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เศรษฐกิจของประเทศสิงคโปร์ 5 ปีที่ผ่านมาถือว่าเติบโตเป็นอย่างมาก GDP ปี 2007 เติบโตถึง 7.8 เปอร์เซ็นต์ แต่มาในปี 2008 กลับเติบโตเพียง 1.1 เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น โดยเศรษฐกิจของสิงคโปร์ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจในครั้งนี้ตั้งแต่ไตรมาสที่ 3 ของปี 2008 และในไตรมาสที่ 4 เศรษฐกิจของสิงคโปร์ลดลงถึง (-) 4.2 เปอร์เซ็นต์ จนทำให้ตัวเลขการส่งออกสินค้าของสิงคโปร์ลดลงติดต่อกันถึง 10 เดือน ซึ่งสภาพเศรษฐกิจของสิงคโปร์เป็นตัวอย่างแนวโน้มเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ IMF รายงานว่าในปี 2009 มีอัตราเติบโตเฉลี่ยเพียง 1.4 เท่านั้นทั้งที่ปี 2008 มีอัตราเติบโตเฉลี่ยทั้งภูมิภาคที่ 4.4 เปอร์เซ็นต์ (International Monetary Fund, 2010, 15 July)

โดยสรุป เมื่อวิกฤตเศรษฐกิจเกิดขึ้นปลายปี 2008 ทำให้เศรษฐกิจโลกปี 2009 ถดถอยอย่างรุนแรง ซึ่งประเทศพัฒนาแล้วได้รับผลกระทบจากวิกฤตครั้งนี้มากกว่าประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะในทวีปยุโรปได้รับผลกระทบมากที่สุดที่ (-) 4.6 เปอร์เซ็นต์ รองลงมาคือทวีปอเมริกาที่ (-) 2.3 เปอร์เซ็นต์ ส่วนกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาอย่างภูมิภาคตะวันออกกลางมีอัตราเติบโตเพียง 1.7 เปอร์เซ็นต์ แอฟริกาที่ 2.8 เปอร์เซ็นต์ ส่วนภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกได้รับผลกระทบน้อยที่สุดคือ มีอัตราเติบโต 3.2 เปอร์เซ็นต์

2. สถาบันการเงินทั่วโลกสั่นคลอน

ผลกระทบของวิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้ที่มีต่อสถาบันการเงินนั้นปรากฏเค้าร่างตั้งแต่ปี 2007 เริ่มจากบริษัทนิวเซนจูรี ไฟแนนเชียล (New Century Financial) บริษัทเงินกู้ด้านอสังหาริมทรัพย์ที่ใหญ่ที่สุดของสหรัฐฯ ประกาศล้มละลายในเดือนเมษายน ในครั้งหลัง ค.ศ.2007 สถาบันการเงินหลายแห่งของสหรัฐฯ เริ่มทยอยประกาศผลประกอบการที่ขาดทุน เช่น เลแมน บราเธอร์ส เมอร์ริล ลินช์ และมอร์แกน สแตนเลย์ การประกาศตัวเลขผลประกอบการของบริษัทต่างๆ ต้นปี 2008 ยิ่งเพิ่มข่าวร้ายให้แก่ภาคธุรกิจและสถาบันการเงินทั้งซิดีกรุป เอไอจี และเมอร์ริล ลินช์ต่างประกาศผลประกอบการขาดทุนมหาศาล (สุกรี แมนชัยนิมิต, 2551, น.79-82) ในเดือนกันยายน 2008 ถือเป็นช่วงเวลาสำคัญ เพราะวิกฤตเศรษฐกิจได้แสดงผลต่อระบบสถาบันการเงินเริ่มจากธนาคารพาณิชย์ เมและเฟรดดี แมค ซึ่งเป็นธนาคารเพื่อที่อยู่อาศัยรายใหญ่ของสหรัฐฯ 2 แห่งถูกธนาคารกลางของสหรัฐฯ เข้ายึดกิจการ ต่อมาเลแมน บราเธอร์ส วาณิชธนกิจใหญ่ อันดับ 4 ของสหรัฐฯ ประกาศล้มละลาย เมอร์ริล ลินช์ สถาบันการเงินขนาดใหญ่ของอเมริกาถูกแบงก์ออฟอเมริกาเข้าซื้อกิจการ และเอไอจี บริษัทประกันภัยที่ใหญ่ที่สุดของสหรัฐฯ ประกาศภาวะขาดทุน จนธนาคารกลางของสหรัฐฯ ต้องอนุมัติเงินกู้ 85,000 ล้านดอลลาร์พยุงสถานะทางการเงินของเอไอจีไม่ให้ล้มละลาย แม้กระทั่งธนาคารซิดีกรุปของสหรัฐฯ ซึ่งเคยเป็นธนาคารที่ใหญ่ที่สุดในโลกขาดทุนกว่า 37,500 ล้านดอลลาร์ ส่งผลให้ราคาหุ้นตกลงเหลือไม่ถึง 1 ดอลลาร์จากกว่า 50 ดอลลาร์เมื่อปลายปี 2006 (สำนักข่าวไทย, 2552, 7 มีนาคม) ซึ่งข่าวปัญหาทางการเงินของธนาคารและสถาบันการเงินขนาดใหญ่ในสหรัฐฯ ส่งผลให้ในไตรมาสแรกของปี 2009 มีธนาคารในสหรัฐฯ ล้มละลายแล้วกว่า 9 แห่งและยังมีอีก 117 แห่งที่กำลังประสบปัญหาทางการเงินและอาจต้องประกาศล้มละลายภายในไตรมาสที่ 2

สถานการณ์ทางการเงินในระบบธนาคารได้บานปลายสู่ทวีปยุโรป โดยเริ่มจากธนาคารนอร์ทเทิร์น ร็อก (Northern Rock) ธนาคารอันดับ 5 ของอังกฤษประกาศล้มละลาย จนรัฐบาลต้องนำเงิน 25,000 ล้านปอนด์เข้าซื้อกิจการตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2008 ส่วนธนาคารต่างๆ ของยุโรปต่างทยอยประกาศลดมูลค่าสินทรัพย์ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1-2 ของปี 2008 (ผู้จัดการออนไลน์, 2551, 3 ตุลาคม) สำหรับธนาคารฟอร์ติส (Fortis Bank) ซึ่งเป็นธนาคารใหญ่ที่สุดของกลุ่มประเทศเบเนลักซ์ (เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ และลักเซมเบิร์ก) ประกาศภาวะขาดทุนจนรัฐบาลทั้ง 3 ประเทศต้องร่วมกันอนุมัติเงินกู้เพื่อพยุงสถานะทางการเงินเอาไว้ นอกจากนี้ไอเอ็นจี (ING) ธนาคารขนาดใหญ่ของเนเธอร์แลนด์ต้องประสบภาวะขาดทุนในปี 2008 ถึง 1,300 ล้านดอลลาร์ (ผู้จัดการออนไลน์, 2552, 26 มกราคม) ส่วนธนาคารและสถาบันการเงินของทั้งฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี อังกฤษและรัสเซียต่างประกาศช่วยเหลือด้านเงินกู้ให้แก่ธนาคารในประเทศของตน

แต่สำหรับในเอเชีย ข่าวร้ายของสถาบันการเงินกลับมีน้อยมากเมื่อเทียบกับในสหรัฐอเมริกาและยุโรป ซึ่งนักวิเคราะห์ทางการเงินส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ธนาคารและสถาบันทางการเงินของเอเชียได้รับผลกระทบโดยตรงจากวิกฤตครั้งนี้น้อยกว่าส่วนอื่นๆ อาจเป็นเพราะบทเรียนจากวิกฤตการเงินต้มยำกุ้งเมื่อปี 1997 ทำให้ธนาคารและสถาบันทางการเงินของเอเชียส่วนใหญ่มีความรอบคอบและมีวินัยในการปล่อยกู้อย่างมาก จึงทำให้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากวิกฤตครั้งนี้น้อยกว่าส่วนอื่นๆ ของโลก

3. ดัชนีตลาดหุ้นทั่วโลกตกลงเป็นประวัติการณ์

ตลาดหุ้นซึ่งเป็นตลาดทุนขนาดใหญ่ที่สุดในโลกไม่สามารถหลีกเลี่ยงจากวิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้ได้เช่นกัน เพราะเมื่อเกิดวิกฤตซึ่งมีสาเหตุมาจากสินค้าเชื้อซบไพรม์ ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของระบบธนาคาร ทำให้นักลงทุนตื่นกลัวและไม่มั่นใจต่อเสถียรภาพทางการเงิน จึงพากันขายหุ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งราคาหุ้นของบริษัทหรือสถาบันทางการเงินที่มีปัญหาถูกเทขายจนราคาหุ้นตกลงอย่างมาก และทำให้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหุ้นบางแห่งต้องประกาศล้มละลาย เช่น เลแมน บราเธอร์ส วิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้ส่งผลให้ดัชนีอุตสาหกรรมดาวโจนส์ (Dow Jones Industrial Index) ตกลงต่ำสุดในรอบ 12 ปี เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2009 ลงมาที่ระดับ 6,547.05 จุด (สำนักข่าวไทย, 2552, 10 มีนาคม) ทั้งนี้ 18 เดือนก่อนหน้านั้น (วันที่ 9 ตุลาคม 2007) ขึ้นไปทำสถิติสูงสุดเป็นประวัติการณ์ที่ระดับ 14,164.53 จุด

รูปที่ 2 ดัชนีหุ้นดาวโจนส์ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2008 ถึงวันที่ 26 มีนาคม 2009

ที่มา : <http://moneycentral.msn.com/investor/charts/chartdl.asp>

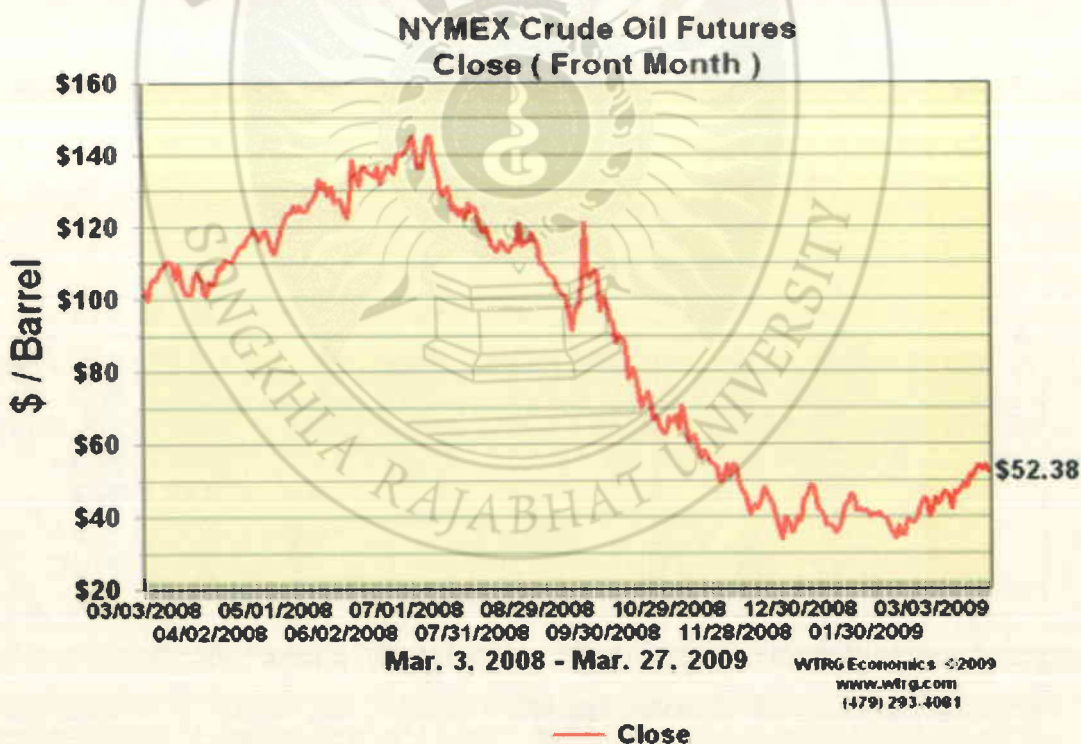
สำหรับตลาดหุ้นสำคัญของยุโรป เช่น ดัชนีตลาดหุ้นอังกฤษ (FTSE 100 Index) เคยอยู่ที่ระดับ 6,700 จุด เมื่อเดือนตุลาคม 2007 ดัชนีได้ตกลงกว่า 40 เปอร์เซ็นต์ เหลือเพียง 3,519.03 เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2009 ซึ่งเป็นทิศทางเดียวกันกับดัชนีตลาดหุ้นของฝรั่งเศส (CAC 40 Index) ที่เคยอยู่ที่ระดับ 6,100 จุด เมื่อกลางปี 2007 ตกลงเหลือ 2,519 ในวันที่ 9 มีนาคม 2009 (Stock Chart & Index Chart, 2009, 12 March) นอกจากนี้ตลาดหุ้นอื่นๆ ทั่วยุโรปก็ไปในทิศทางเดียวกันคือตกลงมากกว่า 40 เปอร์เซ็นต์ หลังจากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2008

ส่วนตลาดหุ้นสำคัญของเอเชีย เช่น ดัชนีนิเคอิ (Nikkei 225 Index) ของญี่ปุ่นตกลงต่ำสุดที่ระดับ 7,054.98 จุด เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2009 ตกลงมากที่สุดในรอบ 26 ปี ทั้งนี้ตั้งแต่ปี 2008 ดัชนีนิเคอิอยู่ที่ประมาณระดับ 14,000 จุด มาโดยตลอด (สำนักข่าวไทย, 2552, 9 มีนาคม) สำหรับดัชนีโซลคอมโพสิตของเกาหลีใต้ (South Korea Seoul Composite Index) เมื่อปลายปี 2007 ดัชนีเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 2,000 จุด ปลายเดือนกุมภาพันธ์ 2009 ดัชนีตกต่ำสุดเหลือเพียง 1,000 จุด เป็นไป

ทิศทางเดียวกันกับดัชนีฮั่งเส็งของฮ่องกง (Hang Seng Indexes) และดัชนีเวทิตัดของไต้หวัน (Taiwan Stock Exchange Weighted Index) รวมถึงดัชนีตลาดหุ้นสำคัญอื่นๆ ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยเช่นกัน

4. ราคาน้ำมันลดลง

วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นทำให้นักลงทุนทั่วโลกต่างคาดการณ์ไปในทิศทางเดียวกันว่า อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจรวมถึงการค้าระหว่างประเทศลดลง ส่งผลต่อปริมาณการใช้น้ำมันทั่วโลกลดลงตามไปด้วย กระทั่งราคาน้ำมันในตลาดโลก ซึ่งเคยทำสถิติสูงที่สุดเป็นประวัติการณ์ที่ระดับ 147.27 ดอลลาร์ต่อบาร์เรลเมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2008 และลดลงมาอยู่ที่ระดับ 100 ดอลลาร์ต่อบาร์เรลเมื่อต้นเดือนกันยายน 2008 แต่หลังจากข่าวการขาดทุนและล้มละลายของสถาบันการเงินทยอยประกาศออกมาตั้งแต่กลางเดือนกันยายน ส่งผลให้ราคาน้ำมันในตลาดโลกลดลงอย่างต่อเนื่อง ราคาน้ำมันเดือนตุลาคม 2008 เหลืออยู่ที่ 80 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล แม้ว่ากลุ่มประเทศโอเปกจะพยายามรักษาระดับราคาน้ำมันให้อยู่ที่ระดับ 80 ดอลลาร์ด้วยการประกาศลดกำลังการผลิตน้ำมันทั่วโลก 1.5 ล้านบาร์เรลต่อวันก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถจะพยุงราคาน้ำมันไม่ให้ลดลงได้ จนราคาน้ำมันตกลงอยู่ที่เฉลี่ย 30-40 ดอลลาร์ต่อบาร์เรลตั้งแต่เดือนธันวาคม 2008 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2009

รูปที่ 3 ราคาน้ำมันดิบที่ตลาดในเม็กซิโก (NYMEX Crude) วันที่ 3 มีนาคม 2008 -27 มีนาคม 2009

ที่มา : <http://www.wtrg.com/daily/crudeoilprice.html>

5. ราคาทองคำผันผวน

ตั้งแต่ต้นเดือนกันยายน 2008 ราคาทองคำผันผวนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะราคาทองคำที่ซื้อขายกันในตลาดลอนดอนเมื่อวันที่ 18 กันยายน 2008 จากราคา 813 ดอลลาร์ต่อออนซ์พุ่งขึ้นมาอยู่ที่ระดับ 898 ดอลลาร์ต่อออนซ์ โดยราคาเพิ่มสูงขึ้นในวันเดียวถึง 85 ดอลลาร์ต่อออนซ์ ถือว่าเป็นราคาเพิ่มขึ้นมากที่สุดภายในวันเดียวในรอบ 28 ปีที่ผ่านมา สาเหตุสำคัญหนึ่งที่ทำให้ราคาทองคำพุ่งสูงขึ้น นอกจากความไม่มั่นใจในสถานการณ์ทางเศรษฐกิจในช่วงเวลาดังกล่าวแล้ว ปัจจัยสำคัญอีกประการคือ ค่าเงินดอลลาร์ที่อ่อนค่าลงอย่างมาก ทำให้ราคาสินค้าโภคภัณฑ์ทั้งทองคำและน้ำมันซึ่งซื้อขายกันด้วยเงินสกุลดอลลาร์จึงมีราคาถูกลงสำหรับนักลงทุนที่ถือเงินสกุลอื่นๆ ซึ่งจะแข็งค่ามากขึ้นเมื่อเทียบกับสกุลดอลลาร์ ทำให้ความต้องการทองคำมีสูงขึ้นตามไปด้วย นักวิเคราะห์การลงทุนจากบาร์เคลย์ส แคปิตอล (Barclays Capital) กล่าวว่า "เราคาดว่าปัจจัยต่างๆ อาทิ ความหวาดผวาทในตลาดการเงินทั่วโลก การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การเก็งกำไรค่าเงินดอลลาร์ และความกดดันจากภาวะเงินเฟ้อ น่าจะดำเนินอยู่ต่อไป อันจะทำให้ให้นักลงทุนมุ่งหน้าเข้าสู่ตลาดทองคำ ส่งผลให้ราคาทองคำเพิ่มสูงขึ้น" (ผู้จัดการออนไลน์, 2551, 20 กันยายน)

รูปที่ 4 ราคาทองคำตั้งแต่วันที่ 28 มีนาคม 2008 ถึงวันที่ 27 มีนาคม 2009
ที่มา : <http://www.kitco.com/charts/livegold.html>

จากกราฟแสดงราคาทองคำตลอดระยะเวลา 1 ปีตั้งแต่วันที่ 28 มีนาคม 2008 ถึงวันที่ 27 มีนาคม 2009 จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่ามีความผันผวนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะปลายปี 2008 ถึงต้นปี 2009 ยิ่งทำให้ราคาทองคำผันผวนมากขึ้น โดยมีแนวโน้มสูงขึ้นเกือบถึงระดับ 1,000 ดอลลาร์ต่อออนซ์

-เมื่อปลายเดือนกุมภาพันธ์ โดยราคาทองที่มีแนวโน้มสูงขึ้นดังกล่าวเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญอันหนึ่งถึงสถานการณ์ความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ เพราะทุกครั้งที่เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงิน นักลงทุนส่วนใหญ่จะหันไปลงทุนในทองคำ เนื่องจากเห็นว่าทองคำเป็นแหล่งลงทุนที่ปลอดภัยที่สุดเมื่อเกิดวิกฤตการณ์และยังเป็นเครื่องมือป้องกันเงินเฟ้อที่ดี

6. อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ทั่วโลกล้มละลาย

ตัวอย่างของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ของสหรัฐฯ ที่ได้รับผลกระทบในอันดับต้นๆ หลังจากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจก็คือ อุตสาหกรรมรถยนต์ โดยเฉพาะกับ 3 ค่ายรถยนต์ใหญ่ของสหรัฐฯ ได้แก่ เจนเนอรัลมอเตอร์ (GM) ฟอर्ड (Ford) และไครสเลอร์ (Chrysler) ต้องประสบกับภาวะขาดทุนอย่างหนัก โดยยอดขายรถเดือนมกราคม 2009 ของไครสเลอร์ลดลงถึง 55 เปอร์เซ็นต์ ส่วนจีเอ็มมียอดขายลดลง 49 เปอร์เซ็นต์ ทำสถิติต่ำสุดในรอบ 27 ปี จากยอดขายที่ลดลงดังกล่าวทำให้จีเอ็มอาจล้มละลายจากภาวะขาดทุนถึง 3.09 หมื่นล้านดอลลาร์ (ผู้จัดการออนไลน์, 2552, 6 มีนาคม) จนรัฐบาลสหรัฐฯ ต้องให้เงินกู้เข้าช่วยเหลืออุตสาหกรรมรถยนต์ เหตุผลหลักที่ทำให้รัฐบาลสหรัฐฯ ไม่สามารถปล่อยให้อุตสาหกรรมรถยนต์ขนาดใหญ่ของประเทศล้มละลายได้เนื่องจากผู้ผลิตรถยนต์ทั้ง 3 รายนอกจากเป็นเสมือนสัญลักษณ์ของอุตสาหกรรมอเมริกาแล้ว อุตสาหกรรมนี้มีการจ้างงานโดยตรงประมาณ 5 ล้านคน ยังไม่นับการจ้างงานในบริษัทดีลเลอร์ ซัพพลายเออร์และบริษัทให้บริการหลังการขาย

ปัญหาในอุตสาหกรรมรถยนต์ในสหรัฐฯ ขยายวงของปัญหาไปสู่อุตสาหกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในยุโรป อาทิเช่น ชิ้นส่วนรถยนต์ เคมีภัณฑ์และเหล็กกล้า ทำให้บริษัทเหล่านี้ในยุโรปต้องปิดกิจการเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะบริษัทบาส์ฟ (BASF) ซึ่งเป็นบริษัทเคมีภัณฑ์ขนาดใหญ่ของเยอรมนี ประกาศปิดโรงงานชั่วคราว 80 แห่ง ส่งผลกระทบต่อพนักงาน 20,000 คนทั่วโลก (ผู้จัดการออนไลน์, 2551, 23 พฤศจิกายน) สำหรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศต่างๆ ในยุโรปต่างได้รับผลกระทบเช่นกัน โดยเฉพาะสเปนซึ่งเป็นประเทศที่ได้รับความนิยมด้านการท่องเที่ยวมากเป็นอันดับสองของโลกยังได้รับผลกระทบอย่างหนัก ตัวเลขนักท่องเที่ยวในเดือนพฤศจิกายน 2008 ลดลงถึง 11.6 เปอร์เซ็นต์ เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า (ผู้จัดการออนไลน์, 2551, 22 ธันวาคม) ส่งผลให้อุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง เช่น ร้านอาหาร การขนส่ง การโรงแรม บริการอื่นๆ ได้รับผลกระทบตามไปด้วย

ธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) ประเมินว่ามูลค่าสินทรัพย์รวมที่ประเทศต่างๆ ในเอเชียไปลงทุนทั่วโลกขาดทุนรวมกันกว่า 50 ล้านล้านดอลลาร์ และประเทศกำลังพัฒนาในเอเชียจะได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจมากกว่าประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคอื่นๆ เพราะที่ผ่านมาเศรษฐกิจของเอเชียมีการขยายตัวรวดเร็วกว่า โดยเฉพาะเศรษฐกิจของญี่ปุ่นที่เน้นการส่งออกเป็นหลักและมีเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในเอเชีย เมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในครั้งนี้จึงทำให้เศรษฐกิจของญี่ปุ่นได้รับผลกระทบอย่างมาก เริ่มจากอุตสาหกรรมรถยนต์อย่างโตโยต้า มอเตอร์ (TOYOTA) ผู้ผลิตรถยนต์รายใหญ่ที่สุดของโลกคาดว่าชาวฝรั่งเศสผลประกอบการในปีการเงิน 2008 ที่จะสิ้นสุดในเดือนมีนาคม 2009 ขาดทุน 4,900 ล้านดอลลาร์ นับเป็นการขาดทุนเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่เปิดดำเนินการ นอกจากนี้นิสสัน (NISSAN) ซึ่งเป็นผู้ผลิตรถยนต์ใหญ่เป็นอันดับสามของญี่ปุ่น ได้คาดผลประกอบการในปีการเงิน 2009 ที่อาจจะขาดทุนถึง 2,900 ล้านดอลลาร์

สำหรับบริษัทต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต่างก็ได้รับผลกระทบไม่ต่างกับภูมิภาคอื่นของโลก โดยเทมาเส็ก โฮลดิ้ง (Temasek Holdings) กองทุนเพื่อการลงทุนของรัฐบาลสิงคโปร์ ขาดทุนไปกว่า 58,000 ล้านดอลลาร์ ในช่วงเวลาเพียง 8 เดือน ส่วนกองทุนกัฟเวอร์เนเมนต์ ออฟ สิงคโปร์ อินเวสเมนต์ คอร์ป (GIC) ซึ่งเป็นกองทุนเพื่อการลงทุนของรัฐบาลใหญ่ที่สุดของสิงคโปร์ ขาดทุนถึง 33,000 ล้านดอลลาร์ในปี 2008 (ผู้จัดการออนไลน์, 2552, 18 กุมภาพันธ์)

7. แรงงานทั่วโลกตกงานนับสิบล้านคน

เมื่อธุรกิจและอุตสาหกรรมทั่วโลกประสบปัญหาจากวิกฤตเศรษฐกิจ ผลกระทบที่ตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้คือการปลดคนงาน ซึ่งกระทบต่อแรงงานทั่วโลกมากกว่า 100 ล้านคน เริ่มจากตัวเลขแรงงานของสหรัฐฯ ที่ต้องตกงานตั้งแต่เกิดวิกฤตจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2009 รวมแล้วกว่า 4.4 ล้านคน (ผู้จัดการออนไลน์, 2552, 9 มีนาคม) สำหรับกลุ่มประเทศยุโรป มีอัตราการว่างงานในเดือนตุลาคม 2008 สูงถึง 7.7 เปอร์เซ็นต์ สูงสุดในรอบเกือบ 2 ปี สำนักงานสถิติแห่งชาติของอังกฤษกล่าวว่าเศรษฐกิจตกต่ำทำให้อัตราคนตกงานในอังกฤษสูงถึง 2 ล้านคน มีอัตราว่างงานถึง 6.5 เปอร์เซ็นต์ (สำนักข่าวไทย, 2552, 18 มีนาคม) และในปลายปี 2008 มีผู้ตกงานในฝรั่งเศสกว่า 2.07 ล้านคน ทำให้ชาวฝรั่งเศสนับหมื่นคนและออกมาเดินขบวนประท้วงประธานาธิบดีนิโกลาส์ ซาร์โกซี ของฝรั่งเศส ถึง 2 ครั้งภายในระยะเวลาไม่ถึง 2 เดือน โดยในครั้งแรกประท้วงเมื่อวันที่ 29 มกราคม 2009 และครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2009 (ผู้จัดการออนไลน์, 2552, 30 มกราคม)

ในภูมิภาคเอเชีย รัฐบาลญี่ปุ่นคาดว่าอัตราการว่างงานในปี 2009 อาจเพิ่มสูงขึ้นถึง 10 เปอร์เซ็นต์ ส่วนอัตราการว่างงานในเกาหลีใต้เพิ่มเป็น 3.9 เปอร์เซ็นต์ ในเดือนกุมภาพันธ์ 2009 (สำนักข่าวไทย, 2552, 18 มีนาคม) วิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้ ทำให้อัตราการว่างงานในสิงคโปร์ปี 2009 ที่คาดว่าจะสูงถึง 4.8 เปอร์เซ็นต์ และจะเพิ่มเป็น 5.0 เปอร์เซ็นต์ ในกลางปี 2010 ซึ่งส่งผลกระทบต่อชาวสิงคโปร์นับแสนคน ส่วนตัวเลขผู้ว่างงานของฟิลิปปินส์เมื่อเดือนมกราคมปี 2009 มีจำนวนรวมถึง 2.855 ล้านคน (สำนักข่าวไทย, 2552, 17 มีนาคม)

จะเห็นได้ว่าวิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้ส่งผลกระทบที่รุนแรงและเกี่ยวข้องกับทุกภาคส่วนของระบบเศรษฐกิจ และทุกประเทศทั่วโลกไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนา เพราะผลกระทบที่รุนแรงที่สุดในขณะนี้คือ การเกิดภาวะตึงตัวในทางการเงิน ธนาคารที่ได้รับผลกระทบน้อยและยังพอมีเงินทุนสำรองอยู่บ้างกลับไม่ปล่อยกู้เพราะกลัวจะกลายเป็นหนี้เสียและส่งผลกระทบต่อสถานะทางการเงินของธนาคาร ส่วนภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมที่ยังพอเติบโตได้ก็กำลังรอเงินกู้จากธนาคารเพื่อต่อลมหายใจของธุรกิจในขณะที่ภาวะเศรษฐกิจถดถอย ส่วนประชาชนที่ยังคงมีงานทำต้องลุ้นว่าจะตกงานหรือไม่ เพราะจะมีธุรกิจอุตสาหกรรมอีกเป็นจำนวนมากที่กำลังทยอยปิดกิจการ นักลงทุนที่ยังคงมีเงินทุนไม่มั่นใจต่อภาวะเศรษฐกิจต่างเก็บเงินสดไว้กับตัวเอง เพราะราคาหุ้นที่ตกต่ำในขณะนี้ยิ่งคาดการณ์ไม่ได้ว่าจะตกลงไปกว่านี้อีกหรือไม่ ส่วนการลงทุนในทองคำและน้ำมันนั้นมีความผันผวนเป็นอย่างมาก

บทสรุป

จากความเสียหายของระบบเศรษฐกิจโลกที่ทุกคนกำลังเผชิญอยู่ในขณะนี้ คงไม่เป็นข้อสงสัยอีกต่อไปว่า วิกฤตเศรษฐกิจโลกในครั้งนี้น่ารุนแรงที่สุดในรอบ 80 ปีหรือไม่ เพราะผลกระทบที่เกิดขึ้นส่งผลเสียหายต่อทุกภาคส่วน อาทิเช่น เศรษฐกิจโลกต้องประสบกับภาวะถดถอยที่รุนแรงและยาวนาน เป็นประวัติการณ์ สถาบันการเงินทั่วโลกต่างทยอยกันล้มละลาย ดัชนีหุ้นสำคัญทั่วโลกตกต่ำถึงจุดต่ำสุด ราคาน้ำมันตกลงมากกว่า 70 เปอร์เซ็นต์ ราคาทองคำผันผวนอย่างหนัก เกิดภาวะความตึงตัวทางการเงิน ปริมาณการส่งออกลดลง กระทบต่ออุตสาหกรรมทุกขนาดจนถึงขั้นปิดกิจการมากมาย และแรงงานทั่วโลกนับสิบๆ ล้านคนตกงาน โดยสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้มาจากการดำเนินธุรกิจที่เน้นเพียงผลกำไรโดยไม่สนใจถึงผลเสียหายที่จะเกิดขึ้นของทั้งสถาบันการเงินระดับโลกที่นำความเสี่ยงจากการให้กู้ยืมมาแปลงเป็นสินค้าที่ซื้อขายกันในตลาดหลักทรัพย์ ทั้งจากบุคคลทั่วไปที่กู้ยืมเงินมาเพียงเพื่อหวังเก็งกำไรจากอสังหาริมทรัพย์ในยามที่ดอกเบี้ยต่ำลงโดยมิได้คำนึงถึงความสามารถที่จะจ่ายเงินเมื่อเกิดปัญหา และทั้งจากรัฐบาลและธนาคารกลางของแต่ละประเทศที่ไม่มีความรอบคอบในการตรวจสอบการลงทุนของสถาบันการเงิน การเน้นนโยบายการส่งออกมากกว่าการค้าภายในประเทศ รวมถึงเมื่อเกิดปัญหาขึ้นแล้วไม่สามารถออกมาตรการในการแก้ไขปัญหาอย่างทันท่วงทีจนทำให้วิกฤตครั้งนี้ส่งผลกระทบในวงกว้าง ส่วนมาตรการทางการเงินการคลังที่รัฐบาลของประเทศกำลังดำเนินการอยู่ เช่น การลดอัตราดอกเบี้ยเพื่อกระตุ้นการลงทุน การอัดฉีดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจจำนวนมากเพื่อให้เกิดการจ้างงานและกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศ และการซื้อหนี้เสียออกจากระบบธนาคารเพื่อให้ภาวะการตั้งตัวทางการเงินลดน้อยลงนั้น จะสามารถช่วยแก้ไขปัญหามาของแต่ละประเทศและฟื้นฟูเศรษฐกิจโลกให้กลับมาเฟื่องฟูได้อีกครั้งเมื่อใด คงต้องขึ้นอยู่กับคำถามที่ว่า ปัจจุบันรัฐบาลแต่ละประเทศทราบสาเหตุที่แท้จริงของวิกฤตเศรษฐกิจในครั้งนี้นี้อหรือไม่? ทราบถึงขอบเขตของผลกระทบหรือไม่? และสามารถหาหนทางแก้ไขได้ตรงจุดหรือไม่? คำตอบของคำถามเหล่านี้คงต้องใช้เวลาในการพิสูจน์

เอกสารอ้างอิง

กรณ์ จาติกวณิช. (2551, 25 กันยายน). วิเคราะห์วิกฤตแฮมเบอร์เกอร์ วิกฤตรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ยอมทุ่มเงิน 7 แสนล้านเหรียญสหรัฐ อุ้มสถาบันการเงิน. *ซีพีอาร์โลก*. โมเดิร์นไนน์ ทีวี. 23.00-24.00 น.

ผู้จัดการออนไลน์. (2551, 20 กันยายน). "ทองคำ" ขึ้นพรวดจากวิกฤตการเงินโลก. *ข่าวต่างประเทศ*. สืบค้นวันที่ 20 กันยายน 2551, จาก: <http://www.manager.co.th/Around/ViewNews.aspx?NewsID=9510000111601>

_____. (2551, 3 ตุลาคม). สถาบันการเงินยุโรปยังไม่ฟื้นวิกฤตอิตาลีเรื้อรังกู้ซากแบงก์ล้ม. *ข่าวต่างประเทศ*. สืบค้นวันที่ 3 ตุลาคม 2551, จาก: <http://www.manager.co.th/Business/ViewNews.aspx?NewsID=9510000117295>

- _____ (2551, 25 ตุลาคม). กรีนสแปนปรับตัวเองผิดที่ต่อต้านการกำกับดูแลตราสารหนี้. **ข่าวต่างประเทศ**. สืบค้นวันที่ 27 ตุลาคม 2551, จาก: <http://www.manager.co.th/Business/ViewNews.aspx?NewsID=9510000126588>
- _____ (2551, 23 พฤศจิกายน). วิฤติแฮมเบอร์เกอร์รุมกินโต๊ะยุโรป. **ข่าวต่างประเทศ**. สืบค้นวันที่ 24 พฤศจิกายน 2551, จาก: <http://www.manager.co.th/Around/ViewNews.aspx?NewsID=9510000138799>
- _____ (2551, 22 ธันวาคม). สเปนระงับนักท่องเที่ยวต่างชาติลดฮวบ. **ข่าวต่างประเทศ**. สืบค้นวันที่ 24 พฤศจิกายน 2551, จาก: <http://www.manager.co.th/Around/ViewNews.aspx?NewsID=9510000150377>
- _____ (2552, 26 มกราคม). “ING” ลดคน 7,000-ซีอีโอลาออก. **ข่าวต่างประเทศ**. สืบค้นวันที่ 29 มกราคม 2552, จาก: <http://www.manager.co.th/Around/ViewNews.aspx?NewsID=9520000009292>
- _____ (2552, 30 มกราคม). ชาวฝรั่งเศสนับแสนประท้วง รม.เลื่อยขาจับมือวิกฤต. **ข่าวต่างประเทศ**. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2552, จาก: <http://www.manager.co.th/Around/ViewNews.aspx?NewsID=9520000010951>
- _____ (2552, 18 กุมภาพันธ์). กองทุน "สิงคโปร์" เ็ง \$33,000 ล้าน. **ข่าวต่างประเทศ**. สืบค้นวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2552, จาก: <http://www.manager.co.th/Around/ViewNews.aspx?NewsID=9520000018895>
- _____ (2552, 6 มีนาคม). สัญญาซื้อขายรอบใหม่จับตาจีเอ็มจุดชนวนวิกฤต. **ตลาดทุนโลก**. สืบค้นวันที่ 10 มีนาคม 2552, จาก: <http://www.manager.co.th/Stock Market/ViewNews.aspx?NewsID=9520000025744>
- _____ (2552, 9 มีนาคม). ญี่ปุ่นขาดดุลบัญชีเดินสะพัดสูงลิ่ว ค่าเงินเยนยิ่งดิ่ง. **ข่าวต่างประเทศ**. สืบค้นวันที่ 12 มีนาคม 2552, จาก: <http://www.manager.co.th/Home/ViewNews.aspx?NewsID=9520000027105>
- _____ (2552, 9 มีนาคม). ตัวเลขว่างงานระลอกใหม่บั่นทอนความหวังสหรัฐฯ พื้นตัว. **ข่าวต่างประเทศ**. สืบค้นวันที่ 12 มีนาคม 2552, จาก: <http://www.manager.co.th/Around/ViewNews.aspx?NewsID=9520000026583>
- สุกรี แมนชัยนิมิต. (2551, ตุลาคม). จาก “Subprime” สู่หิ้ง “CDS”. *Positioning Magazine*, (53), 79-82.
- สำนักข่าวไทย. (2552, 7 มีนาคม). ธนาคารมาเลย์ฯ แชนหน้าธุรกิจซึ่ก่ที่ประสบปัญหาอย่าแ่. **ข่าวต่างประเทศ**. สืบค้นวันที่ 7 มีนาคม 2552, จาก: <http://news.mcot.net/international/inside.php?value=bmlkPTI3MTQxJm50eXBIPWNsaXA=>
- _____ (2552, 7 มีนาคม). เศรษฐกิจโลกอาจถดถอยยาวไปถึงปีหน้าหรือนานกว่านั้น. **ข่าวต่างประเทศ**. สืบค้นวันที่ 7 มีนาคม 2552, จาก: <http://news.mcot.net/international/inside.php?value=bmlkPTgyOTZlJm50eXBIPXRleHQ=>

- _____ (2552, 9 มีนาคม). ดัชนีนิคเกอิดิ่งลงต่ำสุดในรอบ 26 ปี. **ข่าวต่างประเทศ**. สืบค้นวันที่ 10 มีนาคม 2552, จาก: <http://news.mcot.net/international/inside.php?value=bmlkPTI3MjI4Jm50eXBIPWNsaXA=>
- _____ (2552, 9 มีนาคม). ธนาคารโลกยืนยันเศรษฐกิจโลกจะหดตัวปีนี้. **ข่าวต่างประเทศ**. สืบค้นวันที่ 10 มีนาคม 2552, จาก: <http://news.mcot.net/international/inside.php?value=bmlkPTgzMDY0Jm50eXBIPXRleHQ=>
- _____ (2552, 10 มีนาคม). ตลาดหุ้นสหรัฐตกต่ำสุดในรอบ 12 ปี. **ข่าวต่างประเทศ**. สืบค้นวันที่ 12 มีนาคม 2552, จาก: <http://news.mcot.net/international/inside.php?value=bmlkPTgzMjI2Jm50eXBIPXRleHQ=>
- _____ (2552, 10 มีนาคม). บัฟเฟตต์เชื่อเศรษฐกิจสหรัฐฟื้นกลับได้ภายใน 5 ปี. **ข่าวต่างประเทศ**. สืบค้นวันที่ 12 มีนาคม 2552, จาก: <http://news.mcot.net/international/inside.php?value=bmlkPTgzMjI3Jm50eXBIPXRleHQ=>
- _____ (2552, 11 มีนาคม). เฟดวอนรัฐบาลทั่วโลกดำเนินมาตรการวิกฤตการเงิน. **ข่าวต่างประเทศ**. สืบค้นวันที่ 12 มีนาคม 2552, จาก: <http://news.mcot.net/international/inside.php?value=bmlkPTgzNDU1Jm50eXBIPXRleHQ=>
- _____ (2552, 17 มีนาคม). อัตราการว่างงานในฟิลิปปินส์พุ่งขึ้น. **ข่าวต่างประเทศ**. สืบค้นวันที่ 17 มีนาคม 2552, จาก: <http://news.mcot.net/international/inside.php?value=bmlkPTg0NDY1Jm50eXBIPXRleHQ=>
- _____ (2552, 18 มีนาคม). ธนาคารโลกประมาณการเติบโตเศรษฐกิจจีนเหลือร้อยละ 6.5. **ข่าวต่างประเทศ**. สืบค้นวันที่ 18 มีนาคม 2552, จาก: <http://news.mcot.net/international/inside.php?value=bmlkPTg0NjU3Jm50eXBIPXRleHQ=>
- _____ (2552, 18 มีนาคม). ยอดว่างงานในอังกฤษพุ่งเกิน 2 ล้านคนครั้งแรกในรอบ 12 ปี. **ข่าวต่างประเทศ**. สืบค้นวันที่ 20 มีนาคม 2552, จาก: <http://news.mcot.net/international/inside.php?value=bmlkPTg0ODM0Jm50eXBIPXRleHQ=>
- _____ (2552, 18 มีนาคม). อัตราการว่างงานเกาหลีใต้พุ่งสูงสุดในรอบ 4 ปี. **ข่าวต่างประเทศ**. สืบค้นวันที่ 20 มีนาคม 2552, จาก: <http://news.mcot.net/international/inside.php?value=bmlkPTg0Njk3Jm50eXBIPXRleHQ=>
- _____ (2552, 20 มีนาคม). ไอเอ็มเอฟ ระบุเศรษฐกิจโลกปีนี้จะถดถอย 0.5%-1.0%. **ข่าวต่างประเทศ**. สืบค้นวันที่ 20 มีนาคม 2552, จาก: <http://news.mcot.net/international/inside.php?value=bmlkPTg1MDUwJm50eXBIPXRleHQ=>
- Matlack, Carol & Scott, Mark. (2551). ระเบิดเวลาในตลาดเกิดใหม่. **Businessweek Thailand**, 2 (5), 23-28.
- Federal Reserve. (2008, 5 October). **Historical Data** (updated every business day, excluding holidays). Board of Governors of the Federal Reserve System. Retrieved

October 5, 2008, from: http://www.federalreserve.gov/releases/h15/data/Monthly/H15_FF_O.txt

International Monetary Fund. (2010, 15 July). Real GDP growth. **World Economic Outlook (APRIL 2010)**. Retrieved September 15, 2010, from: <http://www.imf.org/external/datamapex/index.php>

_____. (2009, 28 January). Global Economic Slump Challenges Policies. **World Economic Outlook Update**. Retrieved May 18, 2009, from: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2009/update/01/>

KITCO. (2008, September-2009, March). Historical Charts. **Charts & Data**. Retrieved April 15, 2009, from <http://www.kitco.com/>

Peter Coy. (2552, มกราคม). มาตรการเยียวยาวิกฤตเพียงพอแล้วหรือ?. **Businessweek Thailand**, 2 (6), 15-20.

Stock Chart & Index Chart. (2009, 12 March). FTSE 100 Index & CAC 40 Index. **MSN Money**. Retrieved March 18 2009, from: <http://moneycentral.msn.com/investor/charts/chartdl.asp>

